

Minőség és fenntartható fejlődés

Az Amerikai Minőségügyi Szervezet (ASQ) 3 évente – ismétlődő jelleggel – kiadásra kerülő legutóbbi tanulmányában összefoglaló elemzést közölt a minőség közeli jövőképéről, amelynek kidolgozására 32 országból közel 150 minőségügyi szakértőt kértek fel. E tanulmány megállapításait és következtetéseit mutatja be egyik cikkünk. Magyarországról az EOQ MNB elnöke vett részt e tanulmány elkészítésében, amely megállapította, hogy a minőség jövőképének alakulását az elkövetkező években a következő tényezők alakítják: társadalmi felelősségvállalás, fogyasztói tudatosság, globalizáció, sokszínűség és a változások gyorsulása, a jövő munkavállalója, egészségügy, előregedő népesség, a 21. század minősége, innováció.

A fenti tényezők különböző szempontokból szorosan kapcsolódnak a fenntartható fejlődés problematikájához, s ezt a témát vizsgálja egy másik közleményünk, amely a fenntartható fejlődés fogalmának értelmezése tárgyában kialakult nézeteket foglalja rendszerbe.

Már az 1970-es évek elején a Római Klub tudósai felhívták a figyelmet a gyorsuló ütemű termelésnövekedés korlátjaira és e növekedés következményeinek egyre inkább irreverzibilissé válására. Bekövetkezett a civilizációs részrendszerek – a társadalom, a gazdaság és a technoszféra, valamint a természet (föld-víz-levegő) – egyensúly-bomlása, a természeti részrendszerek irreverzibilis károsodása. A fenntartható fejlődés három alappillére: a társadalmi, a gazdasági és a környezeti és mindhármát együttesen, kölcsönhatásaik figyelembevételével kell mérlegelni a különböző fejlesztési stratégiák, programok kidolgozása során, illetve a konkrét intézkedésekben, cselekvésekben. Tekintve, hogy egy nagyon komplex fogalomról van szó, magának a fogalomnak az értelmezése és meghatározása is számos elemzést és vitát indukált. Folyóiratunk korábbi számai (2007/1 és 2010/1) kiemelt figyelmet szenteltek a fenntartható fejlődés témakörének, és azt a fő pillérek aspektusaiból részletesen elemezték. Jelen lapszámunk ezzel foglalkozó cikke még mélyebbre „ás”, a fenntartható fejlődés fogalmának értelmezési problémáit vizsgálja.

A cikk kiindulópontja az, hogy a fenntartható fejlődés koncepciójának értelmezései ma oly mértékben szétartóak, hogy az gátolja az összehangolt cselekvést a koncepció céljának elérése érdekében. Más-más megközelítést jelent például az ún. **feltétel-alapú** megközelítés, amely a problémát az erőforrások meglétének, illetve azok kihasználási határainak szempontjából vizsgálja, és más az ún. **érték-alapú** megközelítés, amely a mindenkori társadalmi szükségletek kielégítésének biztosítását mint normatív követelményt veszi alapul. A szerző szerint a fenntartható társadalomhoz alapvetően két úton juthatunk el. Vagy a társadalom tagjainak céljait egyeztetjük (mit tekintünk fejlődésnek?), előnyben részesítve azokat a célokat, amelyekről korábban igazoltuk, hogy teljesítik a fenntarthatóság feltételeit, vagy megállapítjuk azokat az erőforrás-korlátokat, amelyeket a (bármilyen) célok elérése érdekében senkinek sem szabad átlépnie.

A minőség aspektusából vizsgálva e témát *Noriaki Kano* (Minőség és Megbízhatóság, 2007/1, p. 32) a fenntartható növekedés felé vezető út lényegét a minőség evolúciójában látja. Felfogása szerint napjaink minőségmenedzsment-szemléletű világából a menedzsment minőségének javítása felé kell haladni.

Egy további közleményünk a fenntarthatóság gyakorlati megvalósításának példaként tárgyalja a fenntartható élelmiszerlánc fogalmát, a fenntarthatóság összetevőit, illetve az élelmiszerlánc résztvevőinek lehetséges szerepvállalásait.

A lean menedzsment magyar szakirodalmát elemző dolgozat bemutatja a hazai szakirodalomban eddig megjelent tanulmányokat, térképet ad a lean rendszerrel foglalkozó könyvekről, és részletesen áttekinti, hogy mivel találkozhatnak egyes felsőoktatási intézményekben a hallgatók lean menedzsment címszó alatt.

Fentieken túl olvasóink több, közelmúltban lezajlott, minőséggel kapcsolatos rendezvényről olvashatnak rövid ismertetést.

